

LA CAMPANA DE GRACIA ≈

BARCELONA 4 JANER 1913
ANY XLIV NÚM 2278

Entrada de l'any

— ¡Ai, la mare, quin comensament tan vermell!... ¡Y quin fi més negre m'espera!

PIÑAROL

EL CONVIDAT DE PEDRA

UAN una persona té, ben caracterizada, la qualitat de fill de una determinada nació, s'incapacita pera judicar les més fondes necessitats polítiques d'aqueixa nació. Aquell qui es bon espanyol, es dir ab tots els adjectius nacionals dels fills d'Espanya, tindrà un vici d'origen pera raonar sense cap barreja de passió sobre l'actual crisis espanyola. Quan diem que cal acostarnos a Europa, en realitat hauriem de voler significar, sobre tot, que volem examinar la nostra Espanya desde un punt de vista europeu, o sia més general que'l punt de vista espanyol y superior an ell. Pera apreciar bé les coses, ens cal situarnos fóra de les coses y no dins elles. Si l'interès inconcient de la rassa, del medi, de l'educació, opera damunt nosaltres y ens *gregaritzza*, no tindrem la llibertat d'esperit imprescindible pera raonar.

Estic convenut de que aquest es el mal primer de la política espanyola actual. Les nostres propagandes, tan purament lògiques, tan intel·lectuals, topen ab la muralla irreductible del sentimentalisme de la rassa, infiltrat en la corrupta classe mitja.

Fransa, aleshores del procés Dreyfus, va passar una crisis consemblant: s'hi plantejà ben clarament el conflicte entre l'universalitat y la rassa, entre dos valors: la noció humana y la passió ètnica. Y aquella triomfà. Molt me temo que a Espanya el resultat de la batalla sia invers...

En aquest moment, la crisis del règim toca al seu punt culminant, *algid*, en el propi sentit de la paraula. La tongada dita lliberal ha estat, en rigor, un parentesis, una dilació, una pròrroga. El partit lliberal, acceptant el poder, no estava convenut de la justícia de la causa que li servia pera arribarhi, sinó que, en realitat, l'aprofitava com un pretext. Per això tot el seu secret interès, desde aquella hora, ha consistit en *fer oblidar* la seva *taca* d'origen y, més encara, en *fersela perdonar*... Indirectament, ha fet esforços memorables pera conseguir la rehabilitació dels *altres*, dels conservadors, sacrificant la condició factícia de lliberal y progressiu a la de monàrquic, y supeditant l'interès nacional a l'interès dinàstic, es dir lo substantiu a lo adjectiu.

En algun moment de las passades hores de crisis hauria estat difícil dir qui tenia més interès en fer possible una transmissió mutual del

poder executiu: si els liberals o els conservadors... Se recorria a totes les habilitats pera forsar la porta, tancada a l'accés del partit cruent. S'interpretava com a síntoma favorable la més nimia paraula dels oradors republicans en els mitings y en la Cambra; se tantejava l'opinió de les masses pera saber com respondrien a la tornada de l'agrupació pros-crita, exilada per Europa; se llensaven notícies de pròximes crisis, com a globos d'assaig, exploradors del vent de la plassa pública... Y, a la fi, ha ocorregut l'interessant fenomen d'un partit que demana el poder *perque sí*, ab oblidat de la manera com va perdre'l, ab ausencia de tot motiu parlamentari o d'opinió y, tal volta, ab la secreta por d'obtenirlo...

Serenament, senyors de la dreta, digueu-me ont està la superioritat del vostre partit sobre el que avui, mentres escric, ocupa encara el poder executiu. Diguen-me quins són els pecats de aquest, que vosaltres no tingueu, y jo us diré, en cambi, els pecats vostres ont encara no ha arribat aquest. No crec esser sospitós de benevolències ni de concomitancies ab els anomenats liberals dinàstics, però declaro que nosaltres, republicans, els tolerem de bona gana per *lo que no han fet*, mentres us rebutgem definitivament a vosaltres per lo que *vàreu fer*.

Els pessimistes, tot parlant del pervenir de Espanya, me diran que l'opinió pública no participa d'aqueix *veto*; me diran que les nostres demostracions no són arribades a l'ànima de la nacionalitat; me diran que no es possible allunyar pera sempre de la governació un partit que es la meitat de les grans majories aparents. Però jo'ls diré que oblidem que, si be's pot governar ab ausencia de la cooperació de les suposades minories republicanes, es injust y absurd governar contra elles, y que, precisament per una sana colaboració de les nostres esquerres en el Govern, ha estat impossible fins avui la tornada dels homes d'Octubre.

En concret: ¿què hi ha canviat, desde Octubre de 1909, a l'hora actual? ¿Quins motius hi han pera que la dinàmica política d'aleshores sia diversa de la d'avui? ¿En què s'ha demostrat que aleshores vàrem equivocarnos o esser injustos, y ab nosaltres tot el món civilisat? ¿Per què lo que aleshores resultava provocació a Europa deixaria d'esserho avui? ¿Es que'l temps pot esser mai un factor que desfiguri o inverteixi les veritats polítiques y les justícies?

Els periodics qui judiquen de la sobirania pública a través l'opinió de les castes burgeses,

obliden que, en el convit de la nostra política hi ha un cobert vacant, un cobert ofert, com en el famós desafiament, an el *Convidat de pedra*... Y aquest Convidat de pedra, qui sempre pot acudir, a darrera hora, a donar la seva no demanada opinió, es el veritable pobie ab conciencia, no integrat encara en la sobirania pública; es aquella noble classe obrera, que ha sabut posarse, sobre la carn nàdiva de la rassa, l'idealitat d'una naturalesa superior, per més humana, més comprensiva y solidaria, y ha sabut crearse un ideal que s'extén avui, religiosament, a tots els pobles de la terra, com a veritable representació de lo que va dirse'n Drets de l'Home y no ja Drets del nacional.

¿Es que, veritablement, no sentiu la presencia formidable d'aqueix Convidat de pedra, a qui sol refusarse la materialitat del banquet public, però qui projecta sobre el sopar la seva ombra? No, jo no poso una amenaça en les paraules meves; jo declaro, sense reticències, ab un gran y fervent desitg de pau, que voldria veure asseure's aqueix Convidat a la Cena comunal tranquilament, com un Cavaller de Taula Rodona, igual a tots nosaltres y coparticep en la plena sobirania, y no com un Banquo qui deixi caure dins la nostra copa una gota de la seva sang, vessada pels poders de la terra, ni com un Comendador fulgurant venjances. Jo voldria veureli en les mans l'oliva fraterna y no el gladi de Brutus. Però temo també, com a bon ciutadà, que mentres les portes no sien obertes amplament a la seva entrada, com a persona vivent y com a germà qui té una veu en la nostra solidariedad ciutadania, hi haurà el perill dolorós de veure'l apareixer, sobtadament, ab el soroll tragic dels peus de marbre, a través el mur que se li ha volgut oposar...

GABRIEL ALOMAR

En Maura contra'l Rei

La vinguda de l'any nou, ha coincidit un succés trascendental pera la política espanyola: la retirada d'en Maura. Comença bé l'any 1913. L'acte en sí no passa d'esser una rebequeria del més superb dels homes representatius. Tothom sab que durant aquestes festes se parlava molt de la tornada al poder dels conservadors. Qui menys en dubtava d'això era'l propi quefe, que ja tenia canyò avall, com vulgarment se diu, la Presidencia del Consell.

El Rei, al torniar de cassera, ab el cap clar per l'exercici saludable, ha ratificat els poders al comte de Romanones, les intencions del qual, dit sigui ab tota franquesa, eren un poc egoistes. L'ambició lliberal ha triomfat sobre l'ambició conservadora, y en Maura, al veure que ja no era l'home indispensable, al trobarse que ni el seu consell se li demanava y que'l seu pidolar imperatiu era desoït, n'ha fet una de les seves. Lo pitjor que podia fer pera sa fama d'estadista y lo millor que podia fer en benefici del país. Heusaquí un quefe de partit, d'innegables dots d'energia y serietat, que acaba ab un arrebant infantil, que no més poden pendre's en serio els seus fanatics.

Aquets ploren com unes magdalenes. ¿Qui defensarà, d'ara en avant, la propietat, la moralitat, la patria y la familia? La consternació, al dir de les ploraneres, es immensa. Realment, resulta consternador el gest impensat del quefe.

L'home immutable enfront de totes les amenasses revolucionaries, aquell que ni la vèu de la pietat lograva apartar de la seva norma, aquell que ni el clam d'Europa feia pestanyejar, aquell que responia ab un somriure ironic a les acusacions de l'opinió horrorisada, aquell que construia l'hermosa frase simbòlica, l'arrogant *nosotros somos nosotros*, no sab tolerar ab paciencia la traveta d'un coix, el desvio momentani de la regia prerrogativa. Això seria caure ridículament, si darrera la caiguda no s'amagués, encara, el més formidable dels orgulls. *Nosotros somos nosotros*, es a dir els indispensables; més que'l Rei, car si el Rei no'ns crida a l'hora que nosaltres desitgem, sabrem respondre abandonantlo. En Maura té l'intima convicció de que, sense'l conservadorisme, la monarquia devalla a l'abim, y se'n va a fumar un cigarret, tranquilament, sobre una penya, pera presenciar l'ensorrada.

A la fi s'ha descobert qui era en Maura. En un moment d'irreflexió, el maquiavelic destructor de Solidaritat, el fingit amparador dels regionalistes, s'ha tret la careta, poguent més, en ell, el despit que la diplomacia.

Nosaltres n'estem contents. En Romanones es una mitjania y ara resta com el més gros polític afecte al monarca. Els prohoms del rè-

gim se van agotant. Això fineix; fineix, perquè els uns se mengen als altres, concupiscents y ambiciosos. Són els qui fan la veritable revolució.

El gest d'en Maura té més influencia revolucionaria que tots els discursos d'en Pau Iglesias.

Hi ha una dita castellana que diu «*A enemigo que huye, puente de plata*». En aquesta ocasió, fins d'or se'l mereix, el fugitiu, y serà d'or, d'or y res més, el que li construeixin, pera veure si logren ferlo tornar, les desamparades joventuts conservadores, el clericalisme burgès, tota la taifa de timorats que viuen de lo que anomenen ordre.

Mes ja veurem si l'ofertament arriba a convencer a l'indispensable que avui ha commogut a Espanya, retirantse a la vida privada, després d'haver privat de la vida a molts que no havien comès cap gest de tan soperba rebeldia contra la corona com el que acaba de cometre ell.

L'anada del fum. Aquest sigui el nostre darrer comentari.

Fantasies del temps

Per damunt la taula roden les despulls virginals del nou bloc del calendari, corresponent al ncu any.

D'aquesta rosa quadrada, ab petals de paper blanc, n'hem obtingut les primícies ab goig gaire bé sensual. ¿Seran ses darreres fulles pera nosaltres? ¿Qui sab! Té el comensar de les coses, un encís, un dolc encant, que's va perdent, quasi sempre, a l'arribar al final.

D'aquest encís participen els primers dies de l'any. Es l'hora dels bons propòsits, de tirar calculs y plans, de ferse il·lusions rosades que sempre, també, s desfan a l'acabarse'l Desembre, com escuma de xampany.

Es cert que són enemigues l'il·lusió y la realitat; que l'una no engreixa y, l'altra, com la desitgem no es mai.

Prò es cert, també, que aquets dies la canalla y fins els grans, s'il·lusionen y sols pensen: «*Veiam els Reis que'ns duran!*» Les nenes somnien nines y els nins somnien cavalls.

El qui es amo de negocis o té empreses comercials, mentres, satisfet, repassa l'estat de l'ultim balans que té damunt del pupitre, pensa: «*Veiam si aquest any, apretant més els tornillos, podrem doblar el capital!*»

Pensa, el governant que's troba al candelero: «*Veiam si, ab trampes y ab equilibris, m'hi aniré, encara, aguantant...*» Y el qui's troba a la reserva, impacient y sens pietat, no ho diu, però pensa: «*Cau, lladre, que'l teu loc podré ocupar!*»

El qui ha fet de la política un negoci personal, pensa: «*Veiam si, a l'esquena dels tontos, podré aquest any comprar-me un altre automòbil o constituïr un altre banc...*»

Y el qui no es amo de fàbriques ni té empreses comercials, el qui, per viure, no compta ab res més que'l seu treball, veient lo que'ls altres pensen, aquest diu, desenganyat: «*Un altre any de fer de burro, per que vagin a cavall els bagarros, els burgesos, els politics y els farsants.*»

VERDUM

Un que s'ho mereix

—Tant mateix, si els Reis no'm porten res, seran ben desagraïts...

MEA CULPA

RECONEIXEM que som uns baus. Nosaltres creïem que lo que entrebanca la marxa progressiva de la nació espanyola es el règim, y que tots els esforços dels bons republicans havien de dirigir-se a enderrocarlo. Suposavem que'l medi millor era un formidable moviment revolucionari, y, pera ferlo possible, vèiem ab més gust un Govern reaccionari, que sublevés a tothom, que no pas un Govern que, dientse lliberal y no fent llibertat, anés acabant ab totes les ener-

gies populars. Anavem equivocats, ho confessem, veient que'ls més entesos dificulten la pujada d'en Maura, que podria significar la possibilitat d'una formidable revolució, y ajuden a la continuació d'en Romanones, que assegura la perpetuïtat del no fer res, de l'acontentar als amics y de l'imperi del més repugnant caciquisme.

Nosaltres estavem segurs de la sinceritat ab que tothom, especialment els republicans, odiava el repugnant impost de consums. Consideravem indigna de pobles civilisats la fiscalisació que sobre les persones exercia un tipo qualsevol ab gorra galonejada. Els números ens deien que era l'impost més gravós pera els pobres; que si el consumidor paga un deu per cent, es n'hi emporta quatre l'administració y cinc el contrabando; que la seva supressió era un deure a complir, que l'havia fet sagrat la sang vessada pera aconseguir-la.

Tot això y més creïem, babaus de nosaltres. També anavem equivocats. Les eminències de tots els partits han cregut que era millor una cosa que ja sabem que es dolenta, que una altra que podria resultarho. Tenia raó aquell marit que, atormentat pel dubte, no va estar tranquil fins que va saber del cert que la dona l'enganyava. Això de que pugui resultar perjudicial que'l Govern ens dongui sis milions de pesetes y que paguin els rics els impostos, es un dubte atormentador y val més la seguretat de que'l poble mengi car y malament y's guanyin la vida els matuters y els regidors poc escrupolosos.

En res teniem raó, y ara que ja han passat els *Ignocents* y no hi ha perill, reconeixem la nostra ignocència.

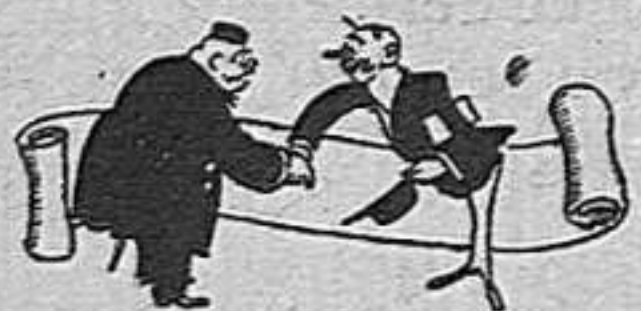
Som a l'any nou y prometem esmenarnos, creient a peus junts ab la democràcia d'en Romanones, ab la bona fè del nostre Ajuntament y la seva qua de Vocals associats; ab l'indpendència dels que estan lligats pel coll per compromisos de butxaca; ab la sèrietat dels Moret y Montero Rios, que, per no aixecarse de taula, s'humilian davant d'un fresc; ab la fraternitat dels republicans, y ab tot lo demés que fins avui havíem posat en dubte.

JEPH DE JESPU

MUT Y A LA GAVIA

Aprèn a esser callat, no siguis maula, que aquell que d'esser llest y viu s'alabi y tingui la sentència a flor de llavi, l'agafaran molts cops per la paraula. Que un dia, tot dinant, sentat a taula, l'Enric va dir, volguent passar per sabi, sens' pensar que ell mateix se feia agravi, que tot això dels Reis es pura falla. Y els Reis res li van dur, ni poc ni gaire, puig com que es cert que els nanos, de cosetes que haurien d'ignorar, en saben masses, per narse'n de la mui y esser xerraire, no va trobar pas rè a les sabatetes; y li va estar molt bé..., per *sabatasses*.

JOAQUIM MALLEU

La fid'en Maura

A acabat, de mala manera, la vida política de don Antoni Maura y Montaner. Eil, que un dia fou àrbitre de la política espanyola, que tenia una influencia decisiva en el palau reial, que governava tant desde'l poder com desde l'oposició, que era l'idol y l'esperansa de les classes conservadores, s'ha trobat ara en mitg d'un vuid espantós. Ha perdut la seva dominació sobre la política d'Espanya, la seva influencia palatina, el seu prestigi entre la gent que té per perdre. Ab motiu de la recent crisis, la corona no s'ha prètan sols la molestia de demanarli el seu parer y el seu consell. Y l'home tragic, inflat de soperbia, arborat pel foc violent del despit, aixafat sota el pes d'una repulsió unaním, ha posat fi als seus dies públics suicidantse políticament.

La retirada d'en Maura a la vida privada ens sembla una cosa lògica, que ja hauria hagut d'haver fet temps hà. El record vermell de 1909 l'inhabilitava pera tornar al poder sense provocar perills gravíssims. Però la forma com s'ha retirat, a l'endemà de la solució de la crisis, desacatant obertament la decisió del monarca y arrossegant o volent arrossegar a tot el partit conservador, constitueix un acte de bo-

geria, una decisió d'un radicalisme y d'un revolucionarisme exagerats y malaltissos.

En Maura—y ara s'ha acabat de veure prou bé—no es un home esperitualmente sà. En Maura es un vesanic. Ho demostrà en 1909 y n'ha donat ara una prova definitiva. La seva actitud no té exemple en els anys de la política, y cap home conservador pot adoptar-la sense haver perdut previament el seny.

Tal com està redactada la carta d'en Maura, o el partit conservador ha de desautorisar y desobeir al seu capítost o ha de seguirlo en la seva retirada. Perquè ell no's limita a anarsen a casa, deixant a la seva gent en llibertat d'acció, sinó que parla en nom del partit conservador en pes y anuncia l'actitut present y futura del mateix.

Si el suïcidi polític d'en Maura s'hagués realisat quatre anys enrera, les simpaties d'una gran massa de les classes conservadores y reaccionaries l'haurien acompanyat. Però'ls seus errors morbosos han sigut, en els darrers anys, de tal magnitud, que s'ha fos per complert l'admiració que per ell sentien determinats elements.

No més cal veure còm ha parlat la premsa de l'última crisis. Hi ha hagut una votació quasi unaním contra la tornada dels conservadors al poder. Fòra del seu propi orgue, *La Epoca*, cap altre diari s'ha manifestat favorable als mauristes. Fins periodics que en altres ocasions els havien apoiat, com *El Mundo*, s'hi han manifestat ara contraris. Y aquí tenim l'exemple eloqüentíssim d'en Cambó y els regionalistes, que s'han girat d'esquena an en Maura, cansats de les seves actituds despectives y mancades de tota serenitat.

Ell mateix s'ho ha guanyat tot això. Com fan molts suïcides, en Maura pot deixar, al costat del seu cadavre polític, una carta ont digui «No's culpi a ningú de la meva mort».

FULMEN

LA GORRA DE SOLDAT

Pregunteu a un nen qualsevol: —¿Què vols que't portin els Reis?— Si es ambiciós, demanarà moltes coses y, si es prudent, ab un número discret s'acontentarà.

No obstant, invariablement podreu observar que, tant els que solliciten molt com els que esperen poc, quasi tots, la majoria d'ells, desitgen una gorra de soldat.

¿De què ve aquesta afició, aquesta preferència pel ros militar, símbol de l'esperit belic?

Una vegada, quan encara no's coneixien les guerres uniformades, Melció, Gaspar y Baltasar, a mitja nit, passaren de llarg per davant d'un poble d'aspecte miserable, en el que hi vivien moltes criatures.

Però'ls Reis no comptaren ab l'astucia dels menuts. Els xavalets s'havien avingut ab el fill del sagristà, que era el més viu y més avispat del poble, encarregantli que vetllés tota la nit a dalt del campanar, pera veure venir la regia comitiva de Orient.

Quan el fill del sagristà va adonarse de que'ls remaleïts passaven de llarg, sense deixar res, ni tan sols una brasa de carbó, ¿quina'n va fer?... Anà corrents a avisar a tota la quixalla que dormia.

—¡Apa, nois!... ¡Somhi!... ¡Aseuvos, cuíteu! —¿Què? ¿Que ja venen, els Reis? —¡Cah, home! Ens han fet una mala jugada; han passat de llarg... —¿No han deixat res? —Ni menys s'han dignat entrar al poble. —¡Mala negada fassin!... ¿Anemhi?... ¿Anemlos a empaïtar? —¡Ja està dit, refuma! ¡Anemhi tots!—

Se posaren les calses consagrades ab una revolada y, agafant cada hu d'ells el seu mandró y omplintse les butxaques de pedres, empengueren la correguda carretera avall, perseguint als tres Reis, an aquells tres Reis tan rancis que'ls acabaven de fer la mala partida de no deixarlos res.

Centenars de criatures de totes mides y edats corrien carretera enllà, movent un xivarri que atronava l'espai.

—¡Morin els Reis! —¡Morin!—

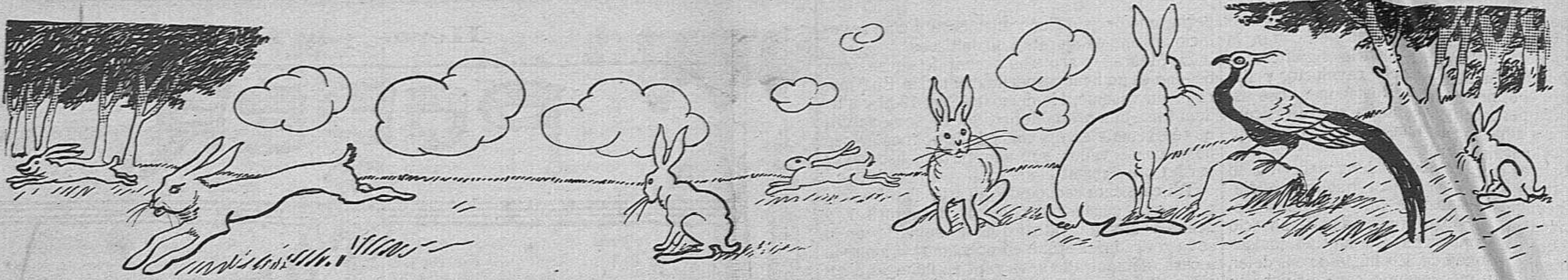
Quan Melció, Gaspar y Baltasar, que anaven al pas, montats en els camells, s'adonaren de l'emboscada dels infants, una pluja de terrossos y de pedres ja'ls queia al seu damunt.

La prudència aconsellà als monarques que, millor que fugir, era parlamentar ab el poble diminit

Heroe per forsa

Ja ha fet bé, ja, en retirarse,—puig si no ho arriba a fer... ¡l'opinió, ab ses estisores,—me'l tirava de clatell!

y, aixecant un mocador blanc, en senyal de pau, s'aturaren al mitg del camí, pera enterarse de lo que la quitxalla volia. En aquell precís instant un roc cantellut petava a la closca del Rei negre deixantlo estabornit.

Els xicotets, espantats del regicidi que acabaven de cometre, varen fer un moviment de retrocés.

Melció'ls cridà ab veu dolça:
—¡Véniu!... Acosteuvos, menuts; no tingueu por.—

Els xicotets, més calmats y sorpresos per la lluentor dels trajos de la meravellosa comitiva s'anaren apropant als Reis a poc a poc.

Melció continuà:
—No teniu raó d'estar indignats contra nosaltres. Heu de saber que, an els nois que vetllen y sospiten, no'ls portem mai res. Sabiem que'l fill del sagristà's vigilava per ordre vostra, y per això hem passat de llarg, pera escarmentarvos.

Si l'any que ve feu bondat, la cosa variarà... Y, ara digueume: ¿qui es que ha tirat la pedra a Bal-tasar?—

Els bordegassos, espantats, no gosaven obrir la boca. El silenci durà llarga estona; ningú volia haver sigut l'autor del regicida atentat.

—Sento que no m'ho digueu, qui ha sigut—afegí Melció,—perquè tenia ganes de premiarlo per atrevit y per valent...—

Aleshores un coro de vèus va contestar:

—¡He sigut jo!... ¡He sigut jo!—

Tots volien haver tirat la pedra que ferí al Rei negre.

Melció, digué, agafant pel bras al més cridaner de tots:

—¿Ho veieu?... No n'hi hà prou ab esser valent y fer de l'ofici, pera ferse respectar y coneixer; es precis anarne disfressat.—

Y, agafant caps de cartró vuides, que'ls criats portaven, uns quants pams de trenzilla daurada, una pessa de llustrina y uns plomerets de ploma d'oca, guarní un extrany capell pera cada un dels xicotets que, al veure's tan enflocats, ab gran alegria exclamaren:

—¡Visca Melció!... ¡Visca Gaspar!... ¡Visca Bal-tasar!—

D'aqueixa manera, els Reis, varen inventar la gorra de soldat.

Y's feren seves totes les criatures de la terra.

JOAQUIM AYMAMÍ

Pera verificarse una unió sòlida, ha d'esser en perfecta conveniencia de les dues parts.

Quan els republicans de Barcelona feien campanya contra la guerra del Marroc, en companyia dels socialistes, en Lerroux tenia una magnífica ocasió d'haver ofert aquesta unió que avui preconisa.

Més tard, encara, quan se verificava un acte de propaganda republicana en el «Teatro del Bosque», també podia haver interposat la seva autoritaria veu, si no pera ajudar an aquesta propaganda, al menys pera que no la destorbessin. Aixís, comensant per aquí, hauria demostrat veritables desitjos d'unio. Si al menys hagués desautorizat als correligionaris, subdits d'ell, que anaren a interrompre, pinxescament, aquells dos actes publicos de veritable actuació republicana.

Però an en Lerroux, aleshores, no li convenia l'unio; ara, tal volta, sí. ¿Es que present la proximitat d'unes eleccions y comensa a dubtar del seu poder? ¿Per què la seva veu de guerrer, sempre disposta a l'excomunió y a l'estridencia, entona, ara, cants de sirena?

Verament, dona que pensar. O tem o hem de temer nosaltres. El lleó no s'amanyaga, sense que s'enfibri. No tardarem pas a saber-ho. Aleshores li podrem dir que Catalunya té memoria y que no som tan xinos com se figura.

X. X.

EL darrer miting celebrat pels carrilaires catalans, demostra prou clarament el disgust justificadíssim dels obrers del rail. L'engany y la burla de les companyies, han arribat a l'extrem limit. No solzament no han complert cap dels compromisos que al solucionarse la passada vaga adquiriren, sinó que fan objecte de represalies als obrers y empleats que més se distingiren en el darrer moviment.

Ens sembla d'una temeritat extraordinaria la conducta de les companyies, a les quals ampara la passivitat del Govern. Tant burxen als carrilaires, tant els humilien y els befien, que la prudencia d'aquets tindrà fi. Qualsevol diria que'ls alts personatges de les companyies de ferrocarrils desitgen una nova vaga general.

La nova vaga vindrà, y no tindrà pas els mateixos caracters de l'última. En les circumstancies presents y després del desengany rebut pels carrilaires, la futura vaga ha de tenir forsosament les proporcions d'un conflicte general obrer en tot Espanya, les conseqüencies del qual seran transcendents.

De tal manera's posen les coses en aquet país d'imprudencies y de bogeries, que aviat els adversaris de les actuals institucions se trobaran ab que la seva feina la fan els anomenats elements d'ordre y de govern. Tots els revolucionaris d'Espanya plegats no conseguirien crear una situació tan perillosa y revolucionaria com la que estan preparant, ab incomprendible inconciencia, les companyies de ferrocarrils.

S'ha publicat, fa pocs dies, un interessant

llibre, compost de frases cèlebres de don Antoni Maura.

Llástima que aquesta obra no hagin tardat més a imprimirla.

Haurien pogut afegirhi una altra frase:

«¡Me'n vaig a casa!»

Que, pera'ls espanyols, serà sens dubte la més celebrada de totes les d'en Maura.

Quan deien que tindriem La Cierva al candeler, pera primers d'any, no ho voliem creure de cap manera.

¿La Cierva, altra vegada?

Ja no s'estilen els miracles que feien ressucitar als morts.

La cierva la vàrem veure penjada, cap per avall, aquets dies de Nadal...

A la porta de la «Polleria y Caza».

Un diari fa public que'l gran Romansonos se fuma diariament una vintena de puros habanos, dels que'n diuen «Aguilas» y que costen deu rals cada un.

Deu duros cada dia que se'n van en fum per la boca del President de Ministres.

Algun exultat dirà que ab aquets deu duros podrien menjar, de sobres, una dotzena de famílies...

Nosaltres no'ns atrevim a tant. Nosaltres sols reflexionem una cosa, y es que, mentres hi hagi gent que trobi gust en escupir, hi haurà gent que trobarà gust en fumar.

La nostra Arcaldia y el Batlle que definitivament l'ha de regentar, tornen a esser el tema del dia en les converses polítiques locals.

Efectivament, se parla de que en Romanones té ganes de donar la magnífica y copdiada vara al comte de Lavern; ¡com si encara no n'hi haguessin prous, de comptes, a Cà la Ciutat!

Sia com se vulga, lo que's dona per segur y positiu es que Barcelona té Sostres per pocs dies.

¿Pobre Pubilla, si la nova s'arriba a confirmar!

Perque, si es cert que s'ensorren els sostres, ¡comptin, la casa, si perillarà!

REIS

¿Val a enraonà ab franquesa?

Doncs, tal com ho sento ho dic:

els unics reis que jo admeto

són els dels Estats Units.

Parlo del rei del petroli,

del rei dels ferrocarrils,

del rei de la pega dolça

y del rei dels fideus fins,

—Don Alacandro: ¿que no li portaran res els Reis?

—No ho sé: quan anirà al banc ja ho preguntaré al caixer.

Els dos fills volten al pare.

—¿Què'm duran, els Reis, enguany?—

li demana, tot de sopte,

el petit, plè d'ansietat.

El gran... ¡ah! el gran no ho pregunta.

¿Què'n treuria, al capdevall?

Aquest any entra a la quinta,

¡Ves si ho sab, què li duran!...

—

Si els Reis no donguessin coses,

¡que pocs n'hi hauria de nens

que per ells se desvisquessin

el dia 5 de Janer!...

Si els Reis no donguessin coses,

¡quants adoradors fervents

que ara els troben admirables

mudarien de parer!...

—

—¡Els Reis venen, els Reis venen!

sento cridà al meu voltant.

¡Els Reis venen!... No m'explico

còm per xò's mou tant traspals.

Justament lo que'm daria

un plaer fenomenal

fora sentí una veneta

que'm digués: —Els Reis se'n van.

—

—¿Al carrer de la Misericordia,

vius, pobre nen?... ¡Pasterada!

Si no vols malgastà el temps,

no hi posis pas la sabata

al teu balcó. Fora inutil.

Els Reis tenen ja trassada

la ruta que han de seguir

ab la seva caravana

y... vaja, no'n parlem més;

per aquet carrer no hi passen.

—

—¿Sabs què li duran, els Reis,

al meu fill? Uns punys de ferro,

un sabre ben punxagut,

un cotxet forma torpedo,

un fusell, una pistola,

un casco de coracero...

—¡Be! ¿Y tu dius que ets pacifista?

—Si vis pacem, para bellum.

—

Un republicà d'Oporto

un dia molt serio'm deia:

—¿Veieu la caseta ont visc?

¿Veieu aquell tros de terra?

¿Veieu les calses que duc?

¿Veieu aquesta cadena?

¿Veieu aquet remontoir?

¿Veieu aquesta cartereta?...

Doncs, tot això ho dec als reis.—

Y era vritat lo que deia,

puig tot ho havia pagat

ab moneda portuguesa.

C. GUMA

Vendrell, 30 de Desembre

Millor informats, y ab l'honorable intent de que les coses quedin en el lloc degut, hem de fer constar, rectificanc l'anterior, que en el «Centre Republicà» d'aquesta vila no's juga a cap mena de joc, y que'l seu president tampoc se sab que's dediqui a la carteta.

Tocant als altres extrems de la correspondencia, responem de la seva certesa.

Paraules vanes

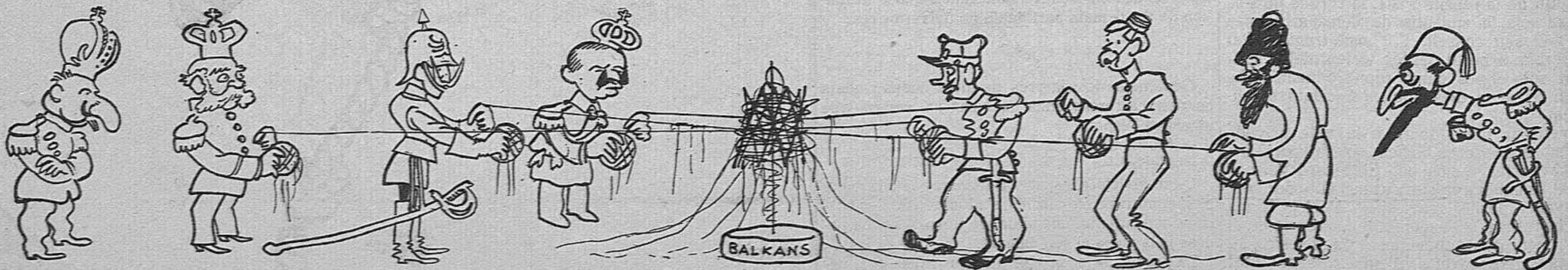
EN Lerroux ha tornat a parlar de l'unio de tots els republicans, davant la probable vinguda d'en Maura al poder.

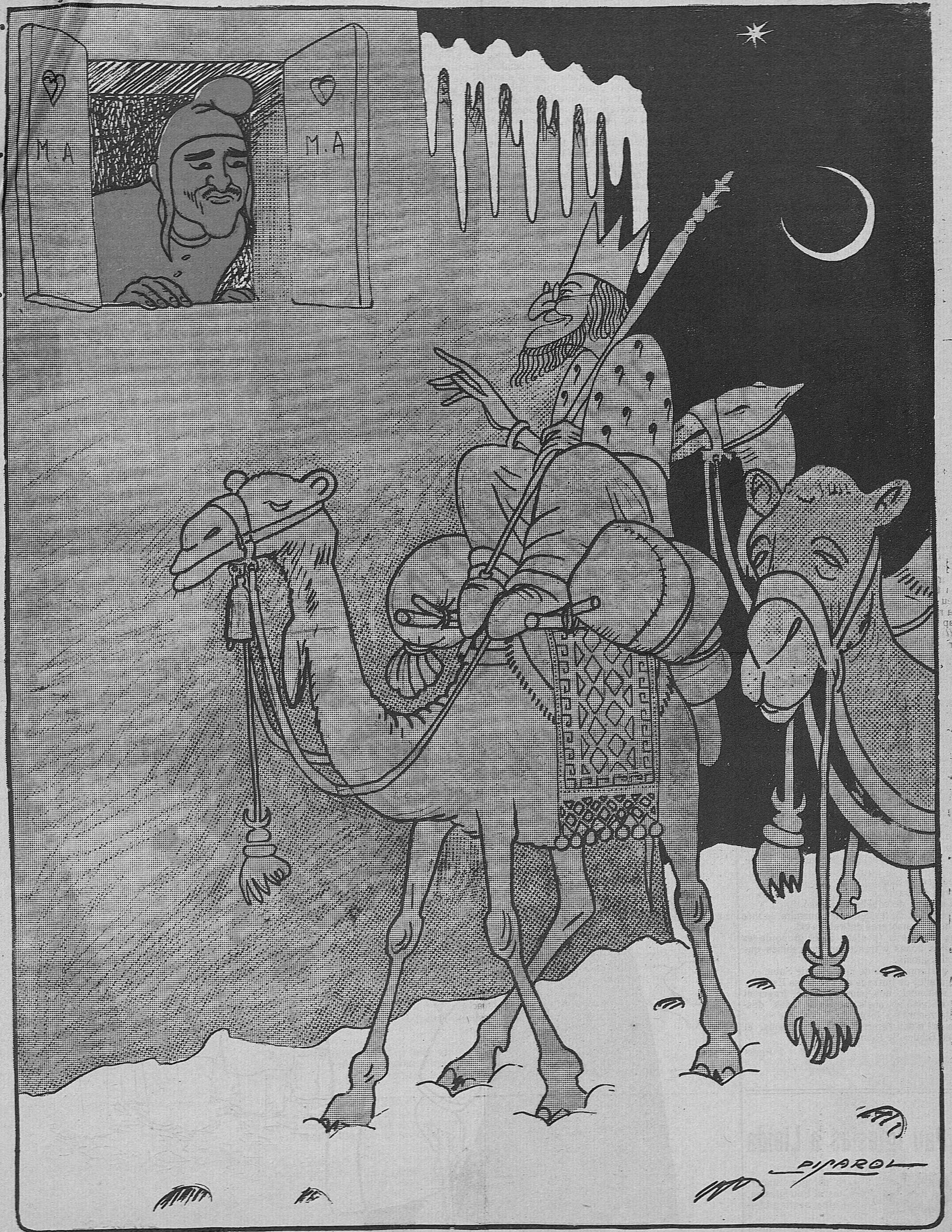
Aquet tema de l'unio de tots els republicans, sempre serà un cant engrescador pera el poble, que es qui més deplora les divisions d'aqueixa gran familia republicana.

Realment, un oblid ben sincer de totes les petites engrinyes que hi hagi hagut entre germans, no vindria pas malament, sobre tot quan se veu arribar una hora de proba.

La proposta d'en Lerroux, no obstant, ha sigut feta inoportunament. Fa poc temps, encara, que'ls seus lleals destorbaven mitings y se'ls deixaven destorbar per la canalleta jaurista.

Aleshores, més que ara, era qüestió d'invo-car l'unio de tots els republicans.

Sota la finestra d'en Melquiades

—¿Veus, tonto?.. Si no t'haguessis significat tant com a republicanot, ara potser els Reis te portarien alguna cosa...

Arbucies, 1 de Janer

La conferencia anunciada para el passat diumenge, dia 29, en la qual l'Adolf Cabús havia de desenrotllar el tema «L'Espanya monàrquica y l'Espanya republicana», fou sospesa, arbitràriament, per l'inflat Arcaldé d'aquesta vila, don Joan... Tenorio, y per la trinitat santíssima «Miralles, Morro-negre y Garrofin», com a membres de la junta local d'inquisició permanent d'aquesta vila.

Enterada d'això, la junta del «Centre Republicà Federal», ha acordat, ja que no volen caldo, donàrlosen tres tasses. Y, a tal efecte, està treballant activament per l'organització d'un grandios miting, com a protesta de l'arcaldada de diumenge, y alguns altres, que aniran venint successivament.

An ells hi queden convidats els liberals de tota mena.

Sant Pere de Riudevittles, 1 de Janer

Ab motiu de celebrarse la festa de la colocació de la primera pedra de l'edifici que està a punt d'aixecar la societat «Centre Republicà Obrer», gaudirem d'un espectacle magnific. En l'acte hi prengué part nostre bon amic, el diputat provincial senyor Rius, qui va esser aplaudit ab gran entusiasme.

El poble de Riudevittles, ja emancipat, ha pagat el deute al seu amic senyor Rius.

Un museu original

EXISTEIX a Roma, per més que 'ls Bædekers no'l consignin. Consisteix en una colecció de meravelles bíbliques, treball de paciència portat a cap pel jesuïta Fonk, autor d'un libre titulat «Flora de la Palestina» y president de l'«Institut Bíblic», el qual, gracies al mossèn, s'ha enriquit ab una infinitat d'exemplars únics, que criden poderosament l'atenció dels carques que visiten la capital italiana.

Consten en el citat «Museu Bíblic», segons catalog que tenim a la vista:

Una de les fulles de figuera ab que Adam y Eva's varen tapar les vergonyes després de menjar la poma.

La tranca ab que'l criminal Caïn va matar al seu germà Abel.

La manta de que se serviren Sem y Jafet pera tapar el cos de Noè, un cop aquet va agafar la pitima.

Tres maons procedents de la Torre de Babel.

La pedra damunt la qual Abraam va sacrificar al seu fill Isaac.

L'olleta que gastava Jacob quan va servir el plat de lleties a Esau.

Un dels idols que Raquel va rampinyar al seu pare Laban.

La copa de plata que Josep feu amagar en el sac de blat del seu germà Benjamí.

La verga miraculosa del gran profeta Moisès.

Un tupí plè de manà, aquell celebre manà que, caigut del cel, va alimentar als fills d'Israel durant el seu acampament.

Una de les set trompetes ab el sò de les quals foren enderrocades les muralles de Jericó.

L'espasa de Saul.

L'arpa de David.

Un manyoc de cabells de Samsó.

El respallet de les dents de Sunamita, la més jove de les cambres del rei David.

Una fotografia (postal), ab el grupo de les setcentes dones y trescentes concubines que va tenir Salomó.

Un porta-monedes de la regina de Saba.

El mirallet de butxaca de l'hermosa Esther.

Y, finalment, dos pams de corda, fragment de la mateixa ab que's va penjar Judas, després de vendre's a Jesús.

¿Eh que'n deu esser, d'original y curiós, el «Museu Bíblic» de Roma?

PEPIS

ber fins a quin punt, ell, pot exercir una definitiva influencia entre'ls obrers de l'Espanya monàrquica, heroica y sentimental.

En Pau Iglesias es, dintre la política espanyola, encarnació del sentir unaním del poble honrat, que no té argucies, que no s'humilia, que no pidola, que no sab adular, que no s'avé ab el joc de trampoli posat en boga per tota mena d'ambiciosos y que reclama, sense covardia, ab una enteresa que no trenquen les persecucions, ni les amenasses, ni la visió del presidi.

Per això lo que ha dit a Lleida, com lo que diu per tot arreu, lo mateix en la senzilla conferencia que en els discursos parlamentaris, troba un ressò en el cor de tots aquells que senten y palpen les injustícies socials.

El les ha sentides primer que ningú; ell les ha palpades, en sa juvenesa, fent de tipograf, y ell s'ha aixecat, deixant el seu modest lloc enfront les caixes, pera anar a clamar arreu per la regeneració dels seus companys.

Aixís, la definició del socialisme, en els seus llavis, devé tan comprensible y tan precisa, que no admet altra interpretació que la que bonament expressa el sentiment, la justicia que alena en el cor de tots els homes que no'l tinguin metallisat.

Mireu lo que ha dit a Lleida: «L'ideal socialista es que no hi hagin homes que visquin a costes dels demés». El qui, després d'aquestes paraules, declari, encara, tossudament, aquest ideal utopic, es que no té sentit moral o espera viure a l'esquena dels altres.

Tota la conferencia, donada en el local de la «Joventut Republicana de Lleida», es un clam formidable contra'ls privilegis de tota mena, que han anat establintse poc a poc en la societat, mercès a la poderosa influencia dels diners, acumulats no sempre honradament.

També hi ha una gran dosis d'optimisme en les paraules de l'apostol. Optimisme que's reflexa quan remarca que «ja s'apropa l'hora en que'l partit socialista estarà en condicions de demanar el poder».

Després, ha acabat dient: «Anirem contra la guerra, ens oposarem a la pujada d'en Maura, combatrem els cacics, lluitarem pera la dignificació humana».

Y pera això, en Pau Iglesias, no demana que tots siguin socialistes: sols demana que tots treballin pera la dignificació d'Espanya, logrant, d'aquesta manera, que'ls demés paisos no'ns mirin ab menyspreu.

Els republicans de Lleida, com no podia deixar d'esser, han subratllat els conceptes generosos de l'apostol ab aplaudiments entusiasticos y ab una gran ovació final.

Nosaltres també unim l'aplauso nostre al dels nostres germans de Lleida, deplorant

que a Barcelona no hi hagi una massa prou forta de socialistes pera que s'accentui més l'actuació d'aquesta política que representa en Pau Iglesias, que ha d'esser mirada ab simpatia per tots aquells que professin sincerament idees democràtiques.

An aquí, un fals redemptor ha vingut a desbarbar la corrent societaria, desviantla y posantla hipòcritament al servei de la burgesia.

Publicisme y privatisme

(A PROPÓSIT D'UN PLET FAMÓS)

titució del jurat nacional, com l'institució del sufragi pressuposa el sentit polític.

Totes les grans renovacions o regeneracions nacionals, solen tenir per origen una noció de just o injust, un cas juridic particular, simbolic, vital. Això va esser, per exemple, el cas Dreyfus. El Parlament, abans de significar un organisme legislatiu, va esser un organisme judicial, y a la reunió dels Estats Generals de 1789 precedí una assemblea de Parlaments, eco de l'antiga Fronda.—Cambra, Corts, Parlament, totes aquestes paraules han tingut una acceptació judicial, y encara la tenen en alguns idiomes.

Els comentaris de les nostres burgesies sobre'l cas Mussó, o sia la condemna d'El Liberal a una indemnició de cent cinquanta mil pessetes, han posat a prova, una vegada més, la jurisprudencia espontania de les classes mitges. Y un simplicitisme desconsolador, una falta absoluta de ferse carrec, ha pogut observar-se per tot arreu.

El burgès no judica mai segons lo que'l conveny, sinó segons lo que li convé. Aixís, en aquell cas especial, no ha sabut dilucidar serenament si lo que ell creia dret, lo que ell creia just, era en realitat llei, cosa escrita, constituida, aplicable, vigent. No s'ha demanat tampoc si, en cas d'acceptarse la condemna, era

admissible que la part ofesa pogués ficar la garantia de l'indemnisació, essent jutge y part. No s'ha preguntat si hi havia o no usurpació de funcions del poder legislatiu del judicial, y, per tant un cas d'anti-constitucional intrusió. Ha vist, únicament, un atac més y una nova merma a l'exercici de la llibertat de la premsa, y com que la premsa constitueix, per un curiós fenomen psicologic, el gran odi de la burgesia, l'opinió d'aquest hermafroditisme social ha aprovat ab entusiasme lo que ha cregut saludable persecució...

Hi ha una interessant y extranya rivalitat entre'l fogar domestic y la plassa; entre lo que'n diem publicisme y privatisme. L'home de casa no pot sofrir l'home de ciutat. L'home de silenci no pot tolerar l'home de crit, l'home d'estridencia. Y per això està disposat a aclamar, sense examen previ, tot quant els governs fassin contra la lliure expressió del pensament, ja que'l pensament pertorba.—Pertorba la pau de l'estany, ont viuen les granotes d'Isop.—¿Avui se dicta la llei de jurisdiccions, ab tots els fets que la precediren, contra la premsa?—¿Molt bé!—¿Avui se prepara la llei dita del terrorisme, endressada sobre tot contra la premsa?—¿Molt bé!—¿Avui se restringeix l'immunitat parlamentaria, a fi de que la llibertat de la premsa no pugui refugiar-se a l'ombra dels representants d'oposició, en el poder legislatiu?—¿Molt bé!—¿Avui, el Tribunal Suprem, castiga la caixa de les empreses periodístiques?—¿Molt bé!—Y, per coronació, ¿s'intenta proclamar una nova infalibilitat y una inviolabilitat més, la del poder judicial, la de les sentencies, l'etern idol de la cosa jutjada, establint una jurisdicció en la qual jutge y part coincidrien, cosa gens nova després de la llei de jurisdiccions?—¿Moltíssim bé!—Tal es la psicologia de les nostres multituds...

Per lo demés, aqueix odi del privatisme an el publicisme es una manifestació de l'absolutisme ingenit de les burgesies: el Parlament, en lo que tingui de premsa, de periodisme, de lliure opinió, d'oposició, repugna a la no-opinió del senyor Esteve, inspirat pel Mañé y Flaquer de l'hora. El poder executiu no poden sofrirlo les burgesies, sempre que sia intel·lectual y no cegament repressiu, a imatge d'elles. El poder judicial el voldrien sols quan fos arbitrari y draconia, impulsiu, incert, a imatge d'elles.

La premsa, quart poder de l'Estat, es, naturalment, un poder rival dels altres; d'aquí la lògica tendencia d'aquets a amordassar-lo o a comprar-lo, y d'aquí l'aliança, cada dia més visible, del privatisme burgès ab els poders de

¿Grupo sospitós?

—¿Què es això, guardia?... ¿Una desgracia?
—Sí, una desgracia nacional: la llista de la loteria.

En Pau Iglesias a Lleida

L verb del gran sincer, de l'honrat Pau Iglesias, s'ha deixat sentir a Lleida.

Cal coneixer aquest home honorable, plè d'energia, haver escoltat la seva paraula, càlida y senzilla, convensuda y persuassiva, pera sa-

l'Estat contra'l periodisme. Els governs voldrien el monopoli de la sobirania, tan voluntariament cedida per l'home de casa, indiferent y neutre. La premsa (parlo de la veritable premsa, l'interventora y personal) es la veu de la massa ciutadana y no de la massa domèstica, domèstica en tots els sentits de la paraula. D'aquí la conjunció de l'interès governamental y de l'interès neutre, contra la germinació dels ideals nous, naturalment subversius, com tot renovament.—Es una dinàmica social ben clara...

D'aquí també la creació de l'anomenat periodisme independent o de notícies, d'interessos materials, que no sol limitarse mai an aqueixa feta inferior y secundaria, sinó que esdevé un auxiliar lacayuno d'aquella famosa vaguetat adjectiva de l'ordre...

Tal volta el catolicisme de la rassa ha contribuït an aqueixa especial sociologia; perquè jo veig aquí un dogmatisme governatiu paral·lel an el dogmatisme religiós; hi veig un odi manifest an el lliure examen, una idolatria de la versió rebuda y oficial, un *noli me tangere* de la lletra consagrada. La feblesa dels nostres governants y no llur energia, ha fomentat aqueix vici, perquè es naturalment més facil governar els moltons de Panurg que'ls ciutadans d'Europa...

En Lluís Morote, en un bell article de *La Publicidad*, sobre la condemna d'*El Liberal* y el gest de l'ilustre Castrovido, acabava aludint a la necessitat de crear una mena de «Lliga de Drets de l'Home», pera contrarrestar lo que'n diríem impopularitat creixent de la llibertat. Altres vegades, en aquestes columnes, he insinuat la mateixa proposició. Y no es veritat que la presidència d'aqueixa «Lliga» podria otorgarse, per aclamació, an el meu benemerit amic, l'insigne doctor Simarro?

GABRIEL ALOMAR

Els dos emperadors

El de Fransa

Valent y decidit, el gran Napoleón, ab atletic esforços, va conquerir mitg món, y mentres, generós, a sa patria enriquia, premiant els bons serveis dels seus braus oficials y dels soldats més lleals, ell, l'heroe, s'empobria.

Quan de ses ales d'àliga va quedar aixalat, retut y desterrat, no mostrà gens de pena; ni un plany d'ell va sentir, l'illa de Santa Elena, al morí el desditxat.

El del Paralel

L'Alexandre Lerroux, més pelat que una mona, per conquistà una Amèrica, vingué aquí a Barcelona, y, ab molta picardia, va ferse el seu partit, que a cegues el seguia, y prometentli, astut, el gall republicà, les butxaques aixutes al poble va deixà, mentres ell s'hi enriquia.

Aconsellava al poble la guerra al capital y ell se feia la vida millor que un general. Té automobils, té torre; més del que ell envejava, y, empobrint son partit, ell sol n'ha tret profit.

Avui se veu banquer, ricatxo y diputat. Sols falta ara que'l poble, que s'ha vist enganyat ab la seva oratoria vuida, brillant y brava, li fassi ben aviat lo que ell li aconsellava.

Dels dos emperadors ja'n parlarà l'història, pera que'l món enter pugui ferne memoria.

RODAMON

Tant de bò que fos veritat!

Poques vegades, com avui, m'he trobat tan desorientat a l'agafar la ploma. En el cel de la política's congria la tormenta. Les passions, grosses y petites, bufen com furienta tramontana, y ningú

sab lo que dintre d'alguns moments pot arribar a succeir.

Hi haurà crisis? Es indubtable. ¿Còm se resoldrà? Heusaquí el gran misteri, lo que de moment preocupa a tothom y lo que ningú sab del cert, encara.

Llegint la premsa republicana, sembla que no hi hà, per ara, més cera que la que crema a l'altar dels liberals. Escoltant els diaris conservadors, juraria el més incredul que la tornada d'en Maura al poder es cosa tan segura com la miseria del país. En La Cierva mateix, tan bescantat d'uns dies ensà, ab motiu del fallo recaigut en el plet seguit contra *El Liberal*, jura y perjura que no tardarà ni unes hores en pendre novament possessió del ministeri de la Bola, objecte dels seus ensonnis y els seus amors politics.

Dificil es averiguar de quin costat caurà la balansa, com dificil es fer calendaris en el camp de la política, sobre tot tractantse d'Espanya, en que no hi hà cap cosa ni cap home en son lloc.

Lo cert, lo innegable, es que pera escatir si seràn o no els conservadors els que governin, pera averiguar si continuarà en Romanones o's confiarà an en Moret l'encarrec de succeir-lo, se tiren els politics els plats pel cap, després d'esgrimir l'insult y enlairar l'amenaça a la categoria de raó suprema.

En Maura—repeteixen alguns—no pot tornar a governar mentres quedi a Espanya un deix de vergonya. En Maura, regressiu, sanguinari, clerical, autor indirecte dels fets sangnants del 909, representa, per sí sol, un afront y una ignominia. La caiguda del poder, implicà pera ell la seva mort civil. Es l'Europa civilisada la que'l rebutja. Volent defensar la reialesa, apressa la revolució... Primer que l'ombra d'en Maura al poder, totes les plagues són preferibles.

No van malament els qui aixís s'expressen al judicar al polític mallorquí. La ferida per ell causada a la nació, es massa recent pera que pugui esser oblidada. En Maura, regressiu, clerical, es una vergonya pera Espanya. Ara..., això de que representi en Maura la revolució..., francament, no ho veiem tan clar.

Precisament perquè no creiem que determini la revolució, fariem els impossibles pera barrarli el pas del poder.

Que si creguessim que pot representar lo contrari..., si pensessim que la pujada d'en Maura podia encendre la revolució, ¡ah quin gust l'ajudariem!

X. Y.

REPICS

acosten les provincials. Vetaquí perquè's comensen a llegir notícies com aquesta: «La «Lliga Regionalista» ja comensa els treballs electorals».

Els treballs ¿eh?, ficseushi bé.

¡Pobres lligaires!
¡Quan ells mateixos confessen que tenen treballs, malament se deuen veure el plet!

Eramos pocos... Segons les prempses, està a punt de crearse un nou partit politic.

El funda l'Urzáiz y's titularà «Partit Nacional».

¡Bandera dels urzaizistes?
Se diu que serà la bandera econòmica.

¡Sí, vaja, una bandera econòmica..., barata..., de fira!

¡Ben fet, Patilletes!
S'assegura que un peix gros que fins ara havia sigut significat maurista, se dona de baixa del «Círcol Conservador».

—¿Pera entrar en el lerrouxisme?—preguntaran vostès.

No.

Pera entrar en el banc d'en Lerroux. Que no es ben bé lo mateix, encara que s'hi assembla.

Ja hem entrat a la *cuesta de Enero*, pels teatres la costa pitjor.

Tan sols un va actuant ab gran exit: el «Teatre Guignol» de les Corts.

Va de sermó. Dijous passat, el pare Gatell, de Santa Agna, va predicar sobre un tema molt enlairat y molt valent.

Heuse'l aquí, el tema: «¿D'ont ens venen... els germans més fecunds... (no s'espanitin) de la civilització?».

An ell, no sé d'ont li vindran.

A nosaltres, sabem positivament que no'ns venen de la Santa Mare Iglesia.

Preguntaren, un dia, a un boig:
—¿Sab que vostè se sembla molt al bisbe?
—¿Sí, oi?... No es pas el primer cop que ho sento a dir.

—¡Ah, vetaquí!... ¿Potser fins s'hi ha fet passar alguna vegada, vostè, pel bisbe?
—No; això mai. ¿No veu que hi sortiria perdent jo? ¿Sab qui soc?
—¿Qui?
—¡El Sant Pare!

Un *hermano* que ensenyava física en un colègi de jesuïtes va disputarse, un dia, ab un mestre de gimnástica.

—¡Jo soc més que vostè!—deia, cridant, aquet.

—¿Més que jo? ¿Y per què?
—Perquè jo soc professor d'educació-física, mentres que vostè no es més que professor de física... sense educació.

En el plan d'organización del partit jaumista, hi entra la creació d'un *requetè* a Madrid. Aixís ens agrada, que la capital d'Espanya participi també de les gangues que tenim a Catalunya. Tots els *golfos* de la vila de l'ós tindran un refugi segur.

Al quartel, entre un sargento y un soldat:
—¿Ab què's netegen els fusells?
—Ab un drap de tela y una mica d'oli.

—No, senyor.

—Ab polvos de fregar aixetes.

—Tampoc.

—Ab petroli.

—Menos.

—¿Ab pasta «Amor»?
—Ab molt de cuidado.

Definició del matrimoni feta per un literat futurista:
«El matrimoni es la traducció en prosa del poema de l'amor».

A LO INSERTAT EN EL NUMERO 2275

- 1.ª XARADA I.—Pipa.
- 2.ª Id. II.—Catalana.
- 3.ª TARGETA.—Senyora avia vol marit.
- 4.ª SINONIMIA.—Morera.

XARADES

I
En *Segona-prima*, un dia, digué a la *Tersa-segona*, que quan ell se casaria aniria a cà'l *total*, pera arreglar bé les coses d'un matrimoni com cal.

P. QUERALTÓ TOLOSA

II
Es una *hu-dos* molt *tres-quatre dos prima-dos* de *Total*. Apa, dones, *quatre-hu-segona*, que's pot ben endevinar.

NICK-CLAVELL

ANAGRAMES

I
—¿Sabs la *Total* y la *Tot*?
Han marxat ab el xicot.

R. VALLS

II
El nen *Tot* diu que's *total* per un juguet d'en Marsal.

R. VALLS

TARGETA

G. EUDAL
GRANADELLA

Formar, ab aquestes lletres, el titol d'una comedia catalana en tres actes.

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

CONVERSA

—Escolta, Rafel.
—Mana.
—Quan vinguis de dinar, passa a buscar les fulles que tu sabs, a casa mon cosí.
—¿Quin vol dir, en Martí?
—No, home; el que jo mateix t'he dit.

JOAN ANTICH PUQUÍ

JEROGLIFICS

I
RETRETA

R. VALLS

II

SI RI

J. R. GRASSOL

III

FIA II

VINT Y CINC

IV

El primer aliment I

JOAN ROCABERT

V

SOLTERIA

JOSEP GORINA ROCA

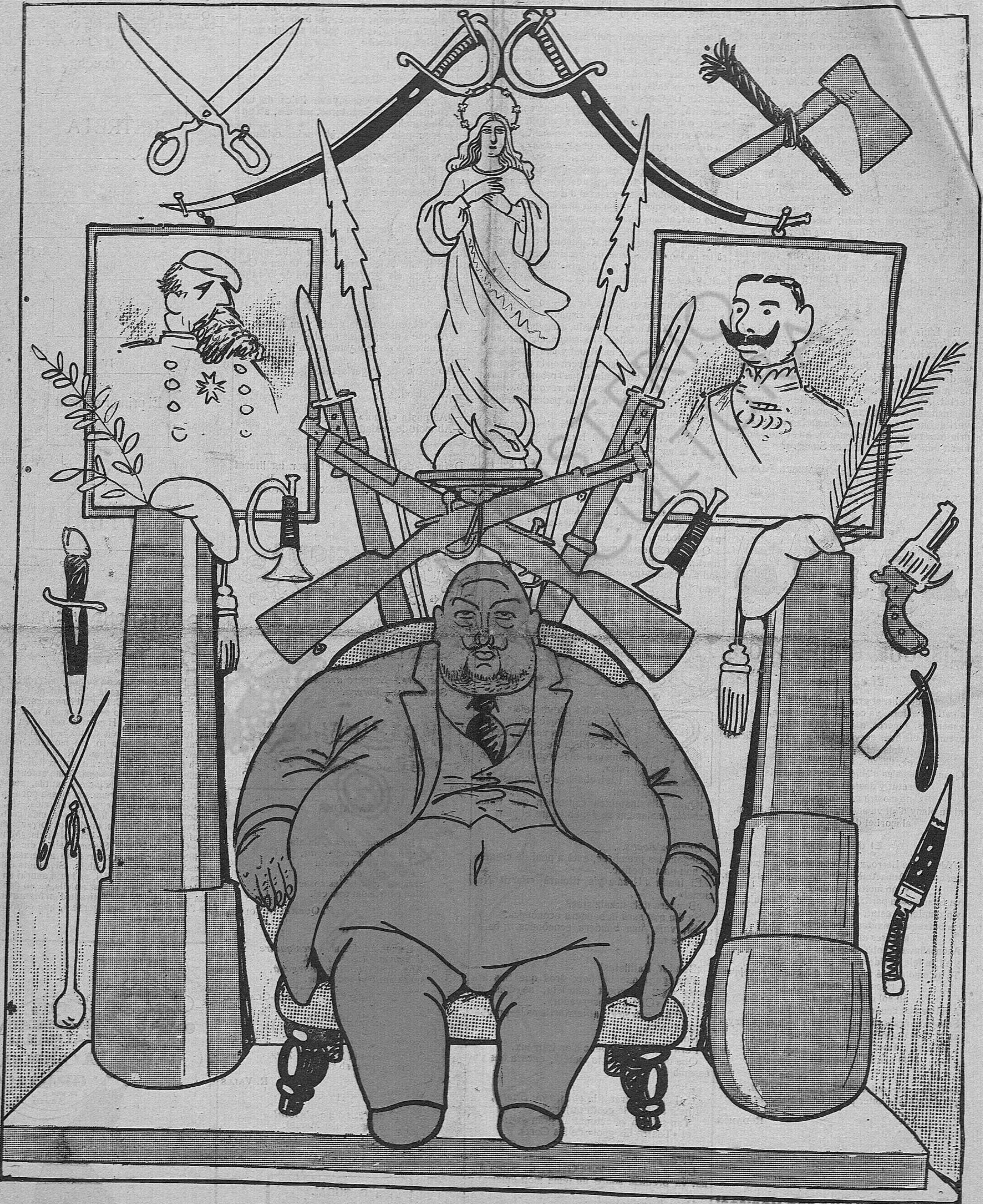
Correspondència

Cavallers: Sec: Queda complascut, però li prego que una altra vegada s'informi millor, abans d'engagar judicis.—C. R. F. d'Arbucies: Entesos.—F. M.: Si l'espai ho permet, anirà en aquest número.—Lluís Soler: Haventse retirat en Maura, ja no té objecte el seu dibuix.—Jordi M.: Està bastant ben escrit; però, de moment, no'ns té utilitat.—Joan Antich Puquí: Rebut, y mercès.—Enrich Lapedra Fàbrega: Lo mateix li dic.—Un de Capellades: Les cartes sense firma autèntica van de pet a la panera dels papers inútils, sense llegirse.—N. V.: Els versos són massa poca-soltes, y les endevinalles encara ho són més.—M. M.: Les correspondències han d'esser més curtes, y escrites en un català, si no del'tot correcte en ortografia, quant menys en bona sintaxis. ¿M'ha entès?—G. E. (Cassà): Sincerament li dic que tot bon liberal no deu oposarse an aqueixes coses, per escandaloses que semblin. Si aquets establiments estan dintre la llei, es inútil anarhi en contra. Lo millor, pera acabar ab ells, es no donarlos vida.—F. Llaviol: La retirada d'en Maura ha tret tota l'actualitat als seus versets, que estaven bé.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8
Tinta G. Lloriñes y C.ª

D. P. R.

—¿No hi hà el Rei blanc?... ¿No hi hà el Rei negre?... ¿Per què no hi pot haver el Rei roig?